

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به شبهات ۱

وقتی کسی شبهه‌ای را مطرح می‌کند ابتدا لازم است ما هدف پنهان او را از طرح شبهه متوجه شویم. به عبارتی بفهمیم هدف او از طرح این پرسش یا شبهه چیست. این در جهت گیری ما در نوع پاسخ به آن شبهه موثر است. چون باید عمیق و علمی پاسخ شبهه را بدهیم لازم است سطح طرف مقابل را هم بشناسیم. مطلب بعد اینکه نحوه پاسخ ما باید چگونه ای باشد که مخاطب احساس کند ما کنار او هستیم نه مقابل او. مثلاً در پاسخ به سوال یا شبهه او بگوییم عه چه جالب! بیا با هم برویم جوابش را پیدا کنیم. حسن این مدل این است که مخاطب خود را خیلی دور از جریان نمی‌یابد. این بیا با هم برویم فکر کنیم که پیدا کنیم، نشان می‌دهد که گوینده با او سر جنگ ندارد و در مقابل مخاطب قرار نمی‌گیرد بلکه در جستجوی حقیقت است. نکته بعدی این است که انتهای پاسخ را بنیدیم. یعنی وقتی اگر شما برای یک شبهه‌ای چندین پاسخ دادید، بگویید شاید دلایل دیگری هم داشته باشد.

شبهه: برخی می‌گویند در مساجد، هیئت‌ها، امامزاده‌ها و حرم‌ها امر به معروف و نهی از منکر نکنید. بگذارید هر کس هر طور که خواست بیاید.

پاسخ: در اینجا معمولاً دو مطلب با هم اشتباه گرفته می‌شود، یکی اینکه ورود گنهکار به مسجد و هیئت و امامزاده بلا اشکال است ولی ورود در حال گناه ممنوع است. باید بین گناهکار و در حال گناه تفاوت قائل شد. مثلاً می‌گویند مسجد و هیئت مانند بیمارستان است که اهل گناه باید بیایند و درمان بشوند. بله اهل گناه بیایند ولی در حال گناه نه. ورود بی‌حجاب، سارق، مشروب خوار، قمارباز و ... به حرم‌ها اشکال ندارد ولی نه در حال بی‌حجابی، دزدی، مشروب خواری، قماربازی.

اگر به بی‌حجابی در حرم تذکر دادیم و او گفت که حضرت مرا اینگونه طلبیده است به او بگوییم بله قبول باشد حضرت به بنده هم امر کرده‌اند که بیایم به شما تذکر بدهم. از لحاظ زمانی هم اینگونه است که بعضی اوقات می‌گویند: الان نزدیک انتخابات است امر به معروف نکنید، نزدیک ۲۲ بهمن است امر به معروف نکنید، ماه رمضان است امر به معروف نکنید، این دلایل درست نیست.

شبهه: برخی می‌گویند ما که امر به معروف و نهی از منکر را بلد نیستیم بهتر است این کار را انجام ندهیم،

پاسخ: این حرف اشتباهی است. مگر کسی می‌تواند بگوید چون من نماز را بلد نیستم پس نمی‌خوانم؟ باید رفت و یاد گرفت. بر همه ما واجب است که یاد بگیریم و انجام دهیم. این معنی ندارد که اگر یاد بگیریم مسئولیت به گردنمان می‌آید. بله یاد گرفتن امر به معروف و نهی از منکر مثل نماز واجب است. همانطور که انجام دادنش هم واجب است و مطلب آخر در این جلسه اینکه وقتی می‌گوییم که امر به معروف و نهی از منکر هدف قیام امام حسین (ع) بود، می‌گویند مگر امام حسین (ع) قیام کرد؟ کوفیان برای ایشان نامه نوشتند و از ایشان دعوت کردند. ایشان که به عراق آمد او را محاصره کردند و کشتند؛ حضرت که قیام نکرد. باید گفت حضرت دو ماه قبل از اینکه کوفیان نامه بنویسند وصیت‌نامه خود را نوشتند و از مدینه خارج شدند که من برای اصلاح امت جدم قیام می‌کنم. وظیفه امر به معروف و نهی از منکر ایجاب کرد و حضرت قیام کردند و مردم هم بعضی به حمایت ایشان برخاستند و بعضی دیگر در مقابلشان ایستادند.

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به شبهات ۲

شبهه: برخی می گویند از ظاهر، نباید دیگران را قضاوت کرد. دل باید پاک باشد ظاهر و رفتار مهم نیست؟

پاسخ: ظاهر در اسلام اهمیتش از باطن بیشتر نباشد کمتر نیست، در روایات از معصومین (ع) داریم که اگر کسی ظاهرش را شبیه گروهی کند، بعید نیست که به مرور زمان باطنش هم شبیه به آن گروه شود. از خود گناه خطرناک تر، تظاهر به گناه است. فرض کنید بازی شهرآورد بین تیم های استقلال و پرسپولیس می باشد و کسی لباس آبی بپوشد و در بین تماشاگران تیم پرسپولیس بشیند و بگوید که به خدا قسم من طرفدار تیم پرسپولیس هستم و از روی لباس من را قضاوت نکنید؛ خوب معلوم است که چه پاسخی می شنود! پس در پاسخ کسانی که می گویند از روی ظاهر دیگران را قضاوت نکنیم باید گفت که از کوزه همان برون تراود که در اوست و نمی شود که ظاهرمان را شبیه یک عده افراد کنیم و بگوییم باطنمان با خداست. پس ظاهر هم مهم است.

شبهه: سوال دیگری که مطرح می شود این است که «لا اکراه فی دین» و باید به همه عقیده ها احترام گذاشت و نباید سلیقه خود را به دیگران تحمیل کنیم.

پاسخ: باید توجه داشت که در امر به معروف و نهی از منکر کسی سلیقه اش را به دیگری تحمیل نمی کند.

معیار معروف و منکر نظر شارع مقدس است. «لا اکراه فی دین» ناظر به حوزه افکار است نه رفتار. در حوزه رفتار اجتماعی اجبار قابل قبول است. [اگر این را بپذیریم که باید به همه عقیده ها احترام گذاشت باید بگوییم پس سارقان مسلح و قاتلان را هم از زندان آزاد کنند و به عقایدشان احترام بگذارند که قطعاً این صحیح نیست.]

ما در امر به معروف و نهی از منکر اصلاً کاری با عقیده افراد نداریم بلکه به رفتار غلط او تذکر می دهیم. شما می توانی به چراغ قرمز و کمربند ایمنی اعتقاد داشته باشید یا نداشته باشید، ولی اگر از چراغ قرمز عبور کنی جریمه می شوید. اعتقاد برای ذهن است ولی رفتار که در حوزه علنی جامعه اتفاق می افتد اجبار و اکراه دارد. وقتی بخواهید تذکر بدهید می گویند به عقاید هم احترام بگذاریم ولی وقتی نوبت خودشان می شود به عقاید حق شما احترام نمی گذارند.

شبهه: سوال می شود علاوه بر چهار شرط وجوب امر به معروف و نهی از منکر، آیا سن و سال و جنسیت هم برای امر به معروف و نهی از منکر شرط است؟

پاسخ: پاسخ منفی است.

در امر به معروف و نهی از منکر سن، سال، جنسیت، اذن شوهر، اجازه پدر شرط نیست. در جایی که امر به معروف و نهی از منکر واجب باشد نیازمند اجازه کسی نیست مگر در مواردی که، تراحم با اهمی داشته باشد که در آنجا باید اهم و مهم کرد. موارد دیگری که در امر به معروف و نهی از منکر شرط نیست کارت یا حکم داشتن است یعنی در دو مرحله اول امر به

معروف و نهی از منکر که اشاره (اظهار قلبی) و زبان است نیاز به کارت یا حکمی نیست، ولی در مرحله قهری و فیزیکی نیاز به اذن حاکم شرع است. مورد دیگر بد بین شدن گناهکار است، یعنی فکر کنیم با امر به معروف و نهی از منکر طرف مقابل را به دین بد بین کرده‌ایم. این مورد هم قابل قبول نیست. انسان باید سعی کند این کار را به درستی و زیبایی انجام دهد تا کسی دفع نشود ولی اگر کسی از حرف و رفتار صحیح شما دفع شود بر شما حرجی نیست.

آنچه مهم است رعایت شرایط و مراحل و احکام امر به معروف و نهی از منکر است. اگرچه حفظ آبرو و احترام گناه کار خوب است که حفظ شود، ولی شرط امر به معروف و نهی از منکر نیست. اگر کسی علنی گناه می کند در اینجا خودش، خودش را بی احترام و بی آبرو کرده است. ناراحتی و دلخوری گناهکار هم تکلیف را ساقط نمی کند. سوزن آمپول هم درد دارد ولی برای سلامتی لازم است اگرچه پرستار سعی می کند همان را هم با ملاحظت بزند. مسخره شدن آمر و ناهی رافع تکلیف نیست. لجاجت طرف مقابل هم باعث برداشته شدن تکلیف نمی شود. عمل کردن خود شخص گوینده هم شرط امر به معروف و نهی از منکر نیست. حرف درست را انسان باید از هرکسی بشنود و بپذیرد. هر چند عمل انسان باعث افزایش تاثیر گذاری می شود، پس رطب خورده هم می تواند منع رطب کند.

معروف و نهی از منکر

شبهه: نباید حجاب را الزامی کرد چون برای نظام هزینه دارد؟

پاسخ: چند پاسخ می توان داد. اولاً دفاع مقدس هم برای نظام هزینه داشت، صرف هزینه داشتن که ملاک نیست. خیلی کارهای دیگر هم برای نظام هزینه دارد. هزینه غیر عقلایی اشکال دارد لکن هزینه اگر عقلایی باشد مشکلی ندارد. مقام معظم رهبری می فرماید: مقاومت هزینه دارد اما هزینه سازش خیلی بیشتر از هزینه مقاومت است و برای حجاب هم همین صادق است که اجبار حجاب برای نظام هزینه دارد و برای نظام حرف و حاشیه درست می کند اما رها کردن آن و گسترش بی بند و باری هزینه های بسیار بیشتر و زیادتری برای نظام و مردم خواهد داشت، بعد هم مگر ملاک نظام برای اینکه یک کاری را انجام دهد یا یک کاری را انجام ندهد هزینه داشتن یا نداشتن آن است؟ حفظ نظام که می گویند اوجب واجبات است، در واقع حفظ ارزش های نظام است نه صرفاً حفظ یک ساختار پوچ و توخالی از ارزش ها و فقط حفظ ظاهر آن. قیام ابا عبدالله الحسین (ع) یا انقلاب امام خمینی (ره) هم خیلی هزینه داشت. آیا نباید صورت می گرفت؟ پس نتیجه میگیریم ملاک فقط هزینه داشتن و نداشتن نیست و ملاک درستی و غلطی یک فعل یا باید و نباید شرعی اسلام است.

شبهه: برخی می گویند: بگذارید هر کسی دوست دارد مسیر بهشت را برود و هر کسی دوست دارد مسیر جهنم را؛ چه کار به کار دیگران دارید؟ هر کسی را در قبر خودش می گذارند.

پاسخ: چند پاسخ می توان داد. بله درست است که هر کسی را در قبر دیگری نمی گذارند ولی در قبر من، واجباتم را از خودم سوال می پرسند و می پرسند چرا نسبت به فلان گناه بی تفاوت بودی؟ چرا نسبت به این ترک واجب سکوت کردی؟ چرا امر به معروف و نهی از منکر نکردی؟ پس اینکه هر کسی راه خودش را برود درست نیست و این شکلی جامعه آلوده می شود و اجازه نمیدهد آنهایی که میخواهند به بهشت بروند بتوانند به بهشت بروند، ما نمی خواهیم کسی را به زور به بهشت ببریم اما آن ها محیط عمومی جامعه را آلوده می کنند و آنها دارند مردم را به زور به جهنم می برند.

شبهه: برخی می گویند امر به معروف و نهی از منکر نکنیم چون نتیجه عکس می دهد و گاهی باعث لجبازی و بدتر شدن در طرف مقابل می شود.

پاسخ: بله هر امر به معروف غلطی نتیجه عکس می دهد اما هر امر به معروفی که نتیجه آن عکس شود لزوماً به معنای این نیست که غلط بوده است. کسی حق ندارد امر به معروف را از نتیجه تذکرش قضاوت کند و بگوید چون این گناهکار عکس العمل تند و بد نشان داد پس حتماً تو بد تذکر دادی. خیر این حرف غلطی است، امر به معروف غلط خیلی وقت ها نتیجه عکس می دهد اما هر تذکر و امر به معروف و نهی از منکری که نتیجه اش لجبازی بود یا نتیجه عکس داد، حق نداریم بگوییم لابد تذکردهنده روشش غلط بوده است. چه بسیار تذکرها صحتی که نتیجه اش لجبازی شده و نتیجه عکس داده. ملاک درستی و غلطی امر به معروف و نهی از منکر نتیجه آن نیست. ملاک آن رعایت شرایط و مراحل و احکام آن است. شما امر به معروف و نهی از منکر را درست انجام بدهید اگر نتیجه عکس هم داد هیچ گناهی بر شما نیست. میگویند مردم از امر به معروف و نهی از منکر خاطره بد دارند، در واقع خیلی از خاطرات بدی که مردم از امر به معروف دارند اتفاقاً برای تذکر های صحیح است، زیرا تذکر تصحیح هم لذت گناه را در کام گناهکار تلخ می کند و لذا خاطره تلخ باقی می گذارد و اصلاً یکی از کارکردهای امر به معروف و نهی از منکر همین است که گناه را برای گناهکار تلخ می کند.

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به شبهات ۴

شبهه تعریف معروف و منکر

برخی می گویند معروف همان عرف (رایج، شایسته و پسندیده بین مردم) است و امر به معروف یعنی امر به آن چیزی که بین مردم عرف است. در حالیکه معروف به معنای عرف یعنی رایج و پسندیده نیست. در زیارت آل یس می خوانیم: و المعروف ما امرتم به و المنکر ما نهیتم عنه. به معصومین عرضه می داریم: ای اولیای خدا، معروف آن چیزی است که شما به آن امر کرده اید و منکر آن چیزی است که شما از آن نهی کرده اید. پس تعیین معروف با عرف نیست. ضمناً اگر چیزی عرف باشد دیگر امر کردن به آن چه ضرورتی دارد؟

اگر معروف را همان عرف بدانیم مشکل بعدی که پیش می آید مشکل نسبی گرای و سلیقه گرایی است. چون عرف هر کس با توجه به کشور و قوم و قبیله و فرهنگ متفاوت می شود.

در کلام مراجع معظم تقلید معروف عبارت است از: واجبات و مستحبات و منکر عبارت است از مکروهات و محرمات.

شبهه امر و نهی

برخی فکر می کنند برای امر به معروف و نهی از منکر حتماً باید فعل امر و نهی استفاده شود یعنی حتماً باید بگوییم این کار را بکن یا آن کار را نکن. این حرف را بزن یا این حرف را نزن. درحالی که قول مشهور مراجع این است که حتماً لازم نیست امر به معروف و نهی از منکر با فعل امر یا نهی باشد. ممکن است گاهی به شکل سوال باشد یا تعجبی در نگاه یا گفتار و... نکته این است که بدانیم کدام روش و کدام لحن برای طرف مقابل در آن شرایط تاثیر بیشتری دارد.

شبهه دعوت به خیر

برخی می گویند الان وقت امر به معروف نیست و باید دعوت به خیر انجام داد؛ مستند این افراد آیه شریفه ای از سوره مبارکه آل عمران است که ابتدا «یدعون الی الخیر» و سپس «یامرون بالمعروف» و سپس «ینهون عن المنکر» در آیه آمده است. نکته اول این که در بین این سه عبارت «واو» عطف آمده یعنی دعوت به خیر و امر به معروف و نهی از منکر و «فاء» نیامده که به معنای سپس باشد و ترتیب در آن اهمیت پیدا کند، پس دعوت به خیر نسبت به امر به معروف و نهی از منکر نهایتاً تقدم و تاخر رتبی دارد نه زمانی.

هر کدام از آدم ها اگر ندانند که یک فعلی گناه و حرام است در مرحله دعوت به خیر است تا از جهل خارج شود، اما برای افرادی که به موضوع مطلع باشند از مرحله دعوت به خیر گذشته اند و باید آن ها را امر و نهی کرد. نکته دیگر اینکه اصلاً امکان ندارد در یک موضوع واحد همه آدم ها هیچ اطلاعی نسبت به آن نداشته باشند و جاهل به موضوع باشند. دعوت به خیر کارهای فرهنگی و تربیتی و ریشه ای را در بر میگیرد، امر به معروف و نهی از منکر به محض اینکه گناه رخ داد باید تذکر بدهی تا گناه در جامعه اسلامی علنی نشود.

شبهه : به جای امر به معروف و نهی از منکر برویم کار فرهنگی کنیم؛

اولا خیلی افراد مخصوصا مسئولان وقتی میگویند برویم کار فرهنگی و ریشه ای انجام بدهیم، معمولا تجربه نشان داده میخواهند کار نکنند. اما کار فرهنگی و ریشه ای ۳ ضعف دارد، کار فرهنگی لازم است اما کافی نیست و در کنارش باید امر به معروف و نهی از منکر نیز اتفاق بیافتد. اولین ایراد کار فرهنگی این است که هزینه بر است. دومین ایراد این است که کار فرهنگی دیربازده است و سومین مطلب این است که بعضی افراد خودشان را در معرض کار تربیتی و فرهنگی قرار نمیدهند. لذا باید در کنار امر به معروف و نهی از منکر، کار فرهنگی هم بکنیم و این دو را از هم جدا نکنیم و همزمان انجام دهیم.

مشاد امر به معروف و نهی از منکر

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ شبهات ۵

شبهه: برخی می گویند ما چون احکام و مسائل امر به معروف و نهی از منکر را بلد نیستیم، بهتر است انجام ندهیم. امکان دارد با امر به معروف و نهی از منکر ما کار خراب تر شود.

پاسخ: یاد گرفتن واجبات دین مثل امر به معروف و نهی از منکر واجب است. صرف بلد نبودن مجوزی برای ترک واجب نیست. البته به برخی از افراد وقتی گفته می شود بروید یاد بگیرید می گویند: اگر یاد بگیریم بر ما مسئولیتی واجب میشود. به همین خاطر به سمت یادگیری نمی روند؛ به این اتفاق میگویند عذر بدتر از گناه.

همه مراجع و عقل سلیم حکم میکنند انسان مسائلی را که غالباً به انجام دادن آن احتیاج دارد، واجب است که یاد بگیرد. به عبارتی تحصیل مقدمات واجب واجب است. به همین دلیل امر به معروف و نهی از منکر و مسائل و احکام آن را باید یاد گرفت و انجام داد. همه واجبات کفایی تا زمانی که به حد کافی در جامعه انجام نمی شود بر همه واجب عینی است و امر به معروف و نهی از منکر در بسیاری از موارد امروز در کشور ما واجب عینی است. اگر به تعداد کافی انجام بشود آن وقت از روی دوش بقیه ساقط میشود. بر همه ما واجب است که احکام و آداب و روش های صحیح امر به معروف و نهی از منکر را یاد بگیریم.

شبهه: برخی میگویند چرا در بین همه معروفات و منکرات بیشتر درباره حجاب امر به معروف و نهی از منکر انجام می شود؟

پاسخ: اولاً باید بدانیم تجسس برای کشف فساد برای عموم مردم جایز نیست لذا امر به معروف و نهی از منکر در فضای پنهان مطرح نیست. امر به معروف و نهی از منکر برای حوزه علنی و عمومی جامعه است. یعنی گناهایی که در جامعه بیشتر نمایان است. امروز در جامعه چه گناهی بیشتر دیده می شود؟ هر منکری که بیشتر تکرار میشود پس باید نهی از منکر در آن زمینه بیشتر صورت پذیرد. امر به معروف و نهی از منکر اوج هوشمندی نرم افزار الهی است که وقتی هر ویروسی شایع تر بشود به طور خودکار نسبت به آن ویروس بیشتر واکنش نشان داده می شود.

شبهه: برخی میگویند چه کار دارید به پوشش و حجاب؛ بروید به دزدی ها و اختلاس ها و رانت ها رسیدگی کنید.

پاسخ: نکته اول اینکه اینها با هم تراحم ندارند و با هم مانع الجمع نیستند. تذکر به یک منکر دلیلی بر ترک تذکر نسبت به منکرات دیگر نمی شود. زمانی باید اهم و مهم کرد که پرداختن به دو موضوع امکان پذیر نباشد در حالیکه در فرض شبهه پرداختن به همه موضوعات امکان پذیر است. نکته دیگر اینکه هر کدام از آن ها یک نهاد و دستگاه مسؤلی دارد و وظیفه خاص خودش را دارد و اگر یک نهادی وظیفه خودش را درست انجام نمیدهد و یک نهادی به درستی کارهای خودش را انجام میدهد دلیلی ندارد دستگاه دیگر کوتاهی کند.

نکته بعدی اینکه فکر کنید پای من شکسته و باید نزد پزشک مراجعه کنم و از طرفی از صبح قلبم هم درد می کند و حالا تصمیم گرفته ام پیش دکتر قلب بروم. در این حال یکی از اطرافیان می گوید تو الان اگر بروی دکتر قلب پایت خوب می

شود؟ (الان این‌ها حجابشون رو درست کنند، وضع اقتصادی مردم درست میشود؟) دو تا چیزی موازی هست. من هم پام شکسته هم قلبم تیر میکشد. جامعه هم فساد اقتصادی دارد هم بی‌حجابی. هر دو بیماری باید علاج شود و ربطی به هم ندارد و باید به این نکته هم توجه داشت این که صدا و سیما این همه برخورد با مفسدین را نشان می‌دهد دال بر این نیست که فساد زیاد شده، بلکه دال بر این است که مبارزه و سختگیری نسبت به فساد افزایش پیدا کرده است.

شبهه: چرا در بین همه منکرات بیشتر به مسئله بی‌حجابی پرداخته می‌شود؟

الان موضوع حجاب اولویت دشمن است و چون اولویت دشمن است باید اولویت ما هم باشد. هر ویروسی شایع‌تر است مقابله با آن هم باید جدی‌تر باشد. رهبر انقلاب یک تعبیری دارند که هر تلاشی جهاد نیست، به آن تلاشی جهاد می‌گویند که نقطه مقابل حرکت دشمن باشد. و امروز شبکه‌های معاند بیشترین تمرکزشان را برای دشمنی روی برهنگی قرار داده‌اند. امیرالمومنین فرمودند بزرگترین گناه آن است که کوچک شمردن شود.

به معروف و نهی از منکر

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به شبهات ۶

شبهه: امر به معروف و نهی از منکر موجب خاطره بد می شود، پس نباید انجام داد.

گاهی رفتارهای غلط و تندروی های افراطی زمینه ساز ذهنیت های منفی نسبت به امر به معروف و نهی از منکر می شود. بله اینها زمینه ساز خاطره های بد می شود و قطعاً خطاست اما همه ی خاطره های بد بخاطر رفتار اشتباه آمر یا ناهی نیست. گاهی خاطره های بد بخاطر این است که چون با امر به معروف یا نهی از منکر جلوی لذت گناه من گرفته شده من از آن خاطره بد دارم. پس اینکه بگوییم امر به معروف یا نهی از منکر خاطرات بد به جا می گذارد پس انجامش ندهیم این صحیح نیست. چه بسیار تذکرات درستی که ممکن است خاطرات بد به جا بگذارد. اصلاً نگاه کنید خاصیت امر به معروف و نهی از منکر خاصیت تذکر همین است که لذت گناه را در کام من گناهکار تلخ میکند. این طبیعی است و اشکالی هم ندارد.

شبهه: بی حجابی به خاطر اعتراض به رفتارهای غلط مسئولین و کم کاری ها است.

بعضی ها می گویند کسانی که گناه را علنی می کنند مثلاً همین پدیده بدحجابی یا بی حجابی، کشف حجاب می کنند که بخواهند اعتراضشان را نشان بدهند. که در واقع چرا مثلاً حکومت اسلامی همه قوانین اسلام را نتوانسته کامل پیاده کند. چه طور میشود این را باور کرد؟ مگر میشود با کشف حجاب و مبارزه با حکم خدا نسبت به سایر احکام دیگر الهی که رعایت نمیشود اعتراض کرد؟ طرف می گوید کشف حجاب می کنم چون بر فرض در بانکها ربا وجود دارد؟ چرا حق و ناحق می شود؟ چرا در اداره جات پارتی بازی میشود؟ چرا احتکار صورت می گیرد؟ بله همه ی اینها گناه است ولی آیا در اعتراض به این گناهها میشود یک گناه دیگری انجام داد؟

واقعیت این است که الان جمهوری اسلامی با تمام کم و کاستی هایی که در گوشه کنار است به دلیل اینکه از برخی حرف های خدا که توانسته اجرایی کند کوتاه نمی آید سیل شده است؛ پس دقت کنیم در این مغلطه گرفتار نشویم.

الان یکی از مهمترین مصادیق امر به معروف پیرامون موضوع حجاب است چون این موضوع مبتلا به است. هم مردها هم زن ها باید در این زمینه وظیفه خاص خود را رعایت کنند. هم زن ها پوشش مناسب داشته باشند و هم مردها نگاه خود را کنترل کنند. در عرصه اجتماع باید هنجارهای شرعی و عقلی جامعه توسط همه مردم رعایت شود. نمیشود گفت دیگری رعایت کند تا من راحت باشم. مردان نگاه شان را کنترل کنند تا زنان هر جور خواستند بگردند. این غلط است. وقتی گناه در جامعه علنی شد روی همه تاثیر خودش را می گذارد چون فرهنگ مثل هوایی است که انسان تنفس می کند. وقتی فرهنگ گناه در جامعه شایع شد مثل سیل فراگیر می شود و همه را تخریب می کند.

شبهه: در کجای قرآن حجاب اجباری آمده است؟

برخی می گویند کجای قرآن گفته شده حجاب باید اجباری باشد؟ جواب آن هم این است که قرار نیست همه احکام در قرآن آمده باشد مثل تعداد رکعات نماز صبح. کجای قرآن آمده نماز صبح دو رکعت است؟

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ به شبهات ۷

شبهه: در موضوع امر به معروف بعضی می گویند بهتر نیست به جای اینکه تذکر زبانی به همدگیر بدهیم با رفتارمون دیگران را درست کنیم، خودمان خوب باشیم تا دیگران خوب باشند؛ چه کار داریم به تذکر دادن؟ كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ

باید توجه کرد که این دعوت کننده مردم باشید بدون زبانان؛ برای مرحله دعوت به خیر است نه امر به معروف و نهی از منکر. این هایی که می گویند خودمان خوب باشیم تا دیگران بگویند این ها خیلی خوب هستند ما هم خوب بشویم، باید توجه نمایند که همیشه آدم هایی که عیب جو هستند از شما یک ایرادی پیدا می کنند و کار خودشان را ادامه می دهند، لذا باید به مخاطب بیان کرد که اگر کسی عیب و ایرادی دارد، ایراد آن را نباید پای مکتب او بگذاریم و همه باید به اصل حرف درست دقت و عمل کنیم.

شبهه: خیلی ها سوال می کنند که مگر امر به معروف و نهی از منکر فایده و تاثیر دارد؟ مگر نگفته اند یکی از شرایط امر به معروف این است که روی طرف مقابل تاثیر داشته باشد؟

این حرف اشتباهی است که حتما باید روی طرف مقابل تاثیر کامل بگذارد، هیچ مرجع تقلید و هیچ فقیهی این حرف را نزده است و حتی تاثیر قطعی رو هم جزو شرایط قرار نداده اند بلکه احتمال تاثیر را شرط فرموده اند. احتمال تاثیر با بهانه از ما ساقط نمی شود. حتی رهبر معظم انقلاب می فرماید احتمال تاثیر همه جا قطعی است و لزومی ندارد در همان لحظه باشد و حتی لزوما تاثیر بر فرد مقابل هم ملاک نیست، بلکه خیلی اوقات ممکن است به فردی تذکر دهی اما کس دیگری متنبه شود و روی او تاثیر بگذارد.

شبهه: اصلا در تذکر دادن احتمال تاثیر وجود دارد؟

امام خمینی می فرمایند با گمان به عدم تاثیر هر چقدر هم قوی باشد، تکلیف ساقط نمی شود، یعنی اگر ۸۰-۹۰ درصد هم احتمال بدهی تاثیر نداشته باشد، باز هم ۱۰، ۲۰ درصد احتمال تاثیر وجود دارد، پس باید انجام شود و واجب است انجام امر به معروف و نهی از منکر.

تاثیر گاهی وقت ها کاهش گناه است نه حذف گناه، خیلی وقت ها همان لحظه تاثیر ندارد اما بعدا اثرگذار خواهد بود، گاهی اوقات تذکر ما با تکرار تذکر توسط افراد دیگر و مختلف به تاثیر نهایی می رسد، گاهی اوقات باعث می شود زشتی گناه برای مخاطب یادآوری شود، گاهی باعث میشود شیرینی گناه بر او تلخ شود، گاهی باعث می شود تذکر دادن برخودمان تاثیر داشته باشد، گاهی باعث می شود گناه از علنی بودن به پنهانی بودن تغییر پیدا کند و

بسم الله الرحمن الرحيم

پاسخ شبهات ۸

شبهه: بعضی ها شبهه می کنند اجبار حجاب را بردارید، بالاخره چشم و دل ها سیر می شوند و مشکل حجاب برطرف می شود. در جواب باید گفت که آمارهای جهانی چیز دیگری را نشان می دهند. در غرب با توجه به آزاد بود حجاب، کار به ازدواج با محارم و حیوانات کشیده است. نفس انسان سیری ناپذیر است و در صورتی که کنترل نشود به قهقرا کشیده می شود. در برخی کشورها مرسوم شده است که بعد از تولد نوزاد نام فامیل مادر را برای فرزند در نظر می گیرند و برای توجیه کار خود حالت روشنفکری می گیرند که ما به مادران احترام قائل می شویم؛ در صورتی که علت این کار این است که نمی دانند پدر این نوزادان چه کسی است. برای مثال مرکز ملی خشونت جنسی امریکا اعلام کرده است که یک پنجم زنان در امریکا مورد تعرض جنسی قرار گرفته اند. همچنین یک چهارم دختران و یک ششم پسران قبل از ۱۸ سالگی مورد سوء استفاده جنسی قرار گرفته اند. ۸۰٪ تجاوزات از طرف آشنایان بوده است. یک پنجم دانشجویان خانم در دوران تحصیل مورد تعرض قرار گرفته اند. سقط جنین تا ۱۹۷۳ ممنوع بوده است ولی ششصد هزار سقط در سال اتفاق می افتاد ولی بعد از آن سال که سقط جنین آزاد شد طی ده سال آمار سقط جنین به دو میلیون در سال رسید. کانون اصلاح و تربیت امریکا اعلام کرده است که ۸۹٪ بزهکاران بدون پدر زندگی کرده اند. ۶۳٪ خودکشی ها، ۷۳٪ سوء مصرف مواد مخدر، ۸۵٪ زندانی های امریکا بدون پدر بوده اند.

شبهه: آیا اجبار و نهی از منکر در یک مسأله ای آیا باعث نتیجه عکس و لجبازی نمی شود؟ مگر نگفته اند انسان از هر چیزی که منع گردد نسبت به آن حریص می شود؟

اولاً به فتوای همه مراجع لجبازی و احتمال لجبازی تکلیف امر به معروف و نهی از منکر را ساقط نمی کند. با این استدلال هر قانونی را می شود بلا اجرا گذاشت مثلاً قوانین مالیاتی را رها کنیم چون ممکن است آن را دور بزنند و یا قوانین گمرکی یا راهنمایی و رانندگی؛ بعضی می گویند قوانین حجاب با این قوانین مقایسه نکنید، ماهم جواب می دهیم درست است زیرا قانون حجاب قانون الهی است و شأنش بالاتر از این است که با این قوانین بشری مقایسه گردد. امر به معروف و نهی از منکر اگر با روش غلط انجام شود، خیلی از اوقات نتیجه عکس می دهد. اما هر امر به معروف و نهی از منکر که نتیجه اش عکس شد نمی توانیم بگوییم روش تذکر دهنده غلط بوده است، زیرا گاهی اوقات روش هم درست بوده است. ملاک درستی و غلط بود امر به معروف و نهی از منکر این نیست نتیجه اش چه بشود بلکه ملاک این است که احکام و شرایطش رعایت شده باشد. مثلاً وقتی امام حسین (ع) یزید را نهی از منکر کرد، یزید که بزرگترین گناهنش شرب خمر و سگ بازی و شبیه این چیزها بود، دیگر دست به امام معصوم کشی زد. پس نباید نتیجه بگیریم که امام خدای ناکرده با روش غلطی این کار را کرده بود یا اصلاً نباید نهی از منکر می کرد. در جواب باید گفت که امام کار خود را به درستی انجام داد بلکه یزید زمینه اش طوری بود که کارش به لجابت کشیده شد. پس نباید از نتیجه تذکر بگوییم روش امر و ناهای نادرست بوده است.

در باغ لاله روید و در شوره زار خس

باران که در لطافت طبعش خلاف نیست

باسمه تعالی

پاسخ به شبهات ۹

بعضی می‌گویند اگر مسئولان درست بشوند، مردم خودشان درست می‌شوند. الناس علی دین ملوکهم. در حالیکه این جمله به تنهایی درست نیست بلکه همراه عکسش درست می‌شود یعنی اگر مردم هم درست بشوند، مسئولان اصلاح می‌شوند. این یک رابطه متقابل است. نباید تا این اندازه در جمع عموم مردم این روایت را تکرار کرد. روایت سبب صدور دارد. پیامبر اکرم (ص) طرف دیگر این مطلب را بیان می‌کردند که ای مردم هر طوری که شما رفتار کنید، همانطور بر شما حکومت می‌کنند. مردم هرگونه که به نظر برسند، مسئولان همان گونه موضع‌گیری می‌کنند. مشکل جامعه ما این است که مومنان به نظر نمی‌رسند و حضورشان در اجتماع کم رنگ شده است. مومن زیاد داریم اما بی حال و منافق کم داریم و خیلی فعال. لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى، کدام گروه به پیروزی می‌رسند چه بسا همان عده قلیل ولی خطا کار پیروز بشوند بر عده کثیر زیرا که سنت الهی همین است که هر کس بیشتر تلاش کند او موفق‌تر خواهد بود.

بعضی می‌گویند این کسانی که گناه می‌کنند خودشان می‌دانند رفتارشان گناه است ما نباید تذکر بدهیم درحالیکه امر به معروف و نهی از منکر در جایی واجب است که طرف دانسته و عالمانه گناه می‌کند. عده دیگری می‌گویند که اینها ندانسته گناه می‌کنند کاری به کارشان نداشته باشیم. با این استدلال کلاً امر به معروف و نهی از منکر تعطیل می‌شود. بالاخره خطا کار میدانند خطا میکند یا نمیدانند اگر می‌داند که وظیفه امر به معروف و نهی از منکر داریم و اگر نمی‌داند وظیفه ارشاد جاهل.

بعضی دیگر می‌گویند که امر به معروف و نهی از منکر را باید از خانواده شروع کنیم. این حرف، حرف صحیحی است اما از آن برداشت باطل می‌شود. مردم فکر می‌کنند امر به معروف و نهی از منکر را اول از خانواده خود شروع کنیم یعنی اینکه هر وقت خانواده همگی اصلاح شدند بعد به سراغ دیگران برویم که کلام کاملاً غلطی است. معنی این عبارت این است که اولویت خانواده بیشتر و در خانواده باید بیشتر دقت و مراقبت انجام داد. در تاریخ می‌بینیم که تعدادی از عموهای پیامبر تا آخر عمر کافر بودند و پیامبر امر به معروف و نهی از منکر دیگران می‌نمود. همه آحاد جامعه باید متقابلاً به یکدیگر تذکر بدهند. ما با امر به معروف و نهی از منکر به تربیت خانواده دیگران کمک می‌کنیم و دیگران نیز با امر به معروف و نهی از منکر به تربیت خانواده ما.

بعضی می‌گویند به جای نام امر به معروف و نهی از منکر بگوییم دعوت به خوبی. در جواب باید گفت خیر و بهتر است از این کلید واژه‌های قرآنی عدول نکنیم. وقتی به جای معروف بگوییم خوبی و به جای منکر بگوییم بدی، این خوبی و بدی می‌شود سلیقه‌ای. وَ الْمَعْرُوفُ مَا أَمَرْتُمْ بِهِ وَ الْمُنْكَرُ مَا نَهَيْتُمْ عَنْهُ، ملاک معروف و منکر آن چیزی است که خداوند تعیین کرده است. بعضی می‌گویند به جای امر به معروف و نهی از منکر برویم تدبیر در قرآن کنیم، کارهای ریشه‌ای، تربیتی و اخلاقی کنیم. باید گفت چرا به جای امر به معروف و نهی از منکر باید این کارها را کرد؟ می‌توانیم در کنار امر به معروف و نهی از منکر این کارها را انجام دهیم. مثل اینکه بگوییم به جای نماز برویم روزه بگیریم و یا برویم قرآن بخوانیم که این غلط است.

میگویند مهمترین معروف به فرموده مقام معظم رهبری حفظ نظام است، چه کار به بی حجابی دارید. باید گفت که هدف بی حجابی ها ضربه به نظام است. هر گناهی که شایع تر و علنی تر باشد تذکر در مورد آن گناه مهم تر است. برخی ها برای مهمترین معروف مثال متعددی می آورند باید گفت که مگر قرار است ما فقط به مهمترین معروف امر کنیم؟ امر به همه واجبات و نهی از همه منکرات بر ما واجب است.

سنتاد امر به معروف و نهی از منکر